

ODDÍL 1. Identifikace látky/směsi a společnosti/podniku**1.1. Identifikátor výrobku**

Název výrobku: Isobutan
Indexové číslo: 601-004-00-0
číslo CAS: 75-28-5
Registrační číslo: Látka vyřazená z registrace podle přílohy V nařízení (ES) č. 1907/2006 (REACH)

1.2. Příslušná určená použití látky nebo směsi a nedoporučená použití

Použití látky nebo směsi: Topení, technologické účely, pohonná hmota, nosný plyn
Nedoporučená použití: Všechna ostatní použití než výše uvedené použití
Vzhledem k extrémní hořlavosti hrozí nebezpečí vzniku požáru.

1.3. Podrobné údaje o dodavateli bezpečnostního listu**Identifikace dodavatele:**

Obchodní jméno: KRALUPOL a.s.
Adresa: Jandova 10/3, 190 00 Praha 9
Telefonní číslo: 315 705 105, 111
E-mail: info@kralupol.cz

Odpovědná osoba pro R (pokud byla jmenována): nebyla jmenována

Jméno a příjmení:

Adresa:

Telefonní číslo:

1.4. Telefonní čísla pro naléhavé situace

Lékařská záchranná služba: 155
Hasičský záchranný sbor ČR: 150
Policie ČR: 158
Evropská tísňová linka: 112

Toxikologické informace dle MSD:

Tel.: +420 224 919 293; +420 224 915 402

Sídlo: Klinika nemocí z povolání 1. LF UK a VFN, Na Bojišti 1, 120 00 Praha 2

ODDÍL 2. Identifikace nebezpečnosti**2.1. Klasifikace látky dle nařízení (ES) 1272/2008:**

Kód toxicity a kategorie nebezpečnosti: Flam. Gas 1, Press. Gas

H-věty: H220-280

Plné znění H-vět viz ODDÍL 16.

Nežádavý fyzikální-chemický úinky:

Extrémně hořlavý. Obsahuje plyn pod tlakem; při zahřívání může vybuchnout.

Nežádavý nepříznivý úinky na zdraví člověka:

Při vdechnutí: Nejsou známy.

Při požití: Nejsou známy.

Při styku s pokožkou: Nejsou známy.
Při vniknutí do očí: Nejsou známy

Nežádavými je nepříznivě účinky na životní prostředí:
Nejsou známy.

2.2. Prvky označení

Označení smí dle nařízení (ES) 1272/2008:

Výstražný symbol:

Signální slovo: NEBEZPEČÍ

H-věty: H220-280

P-věty: P210-P377-P381-P(410+403)

Plné znění zkratk, P-, H-věty a EUH-věty je uvedeno v oddíle 16.

2.3. Další nebezpečnost

Vzhledem k silné hořlavosti a lehké vznítlivosti nebezpečí vzniku požáru, dále možnost vzniku nečekaných reakcí při styku s jinými chemickými látkami. Rychlé odpařování kapaliny může způsobit omrzliny.

ODDÍL 3. Složení/informace o složkách

3.1. Látka

Název výrobku: Isobutan
Registrační číslo: Látka vyatá z registrace podle přílohy V nařízení (ES) 1907/2006 (REACH)

Další identifikační údaje nebezpečné látky:

Indexové číslo CAS ES Registrační číslo	Chemický název	Koncentrace [% hm.]	Klasifikace dle ES 1272/2008
601-004-00-0 75-28-58 200-857-2 Vyatá z povinné registrace	Iso-Butan	> 95	Flam. Gas 1 Press. Gas (H220)

ODDÍL 4. Pokyny pro první pomoc

4.1. Popis první pomoci

Obecné informace:

Při zasažení opustit zamožené místo, odstranit potřísněný nebo nasáknutý oděv, kontrola základních životních funkcí (krevní oběh, dýchání, vědomí), prevence podchlazení.

Při bezvědomí se spontánním dýcháním a oběhem uložením do stabilizované polohy (na boku, hlava zakloněna). Při zástavě dýchání a srdeční innosti okamžitě resuscitace (umělé dýchání, masáž srdce).
Povolat ihned odbornou zdravotnickou pomoc.

Při vdechnutí:

Postiženého přenést na čerstvý vzduch, pokud provést umělé dýchání, event. zajistit dodání kyslíku. Povolat lékaře.

Při styku s kůží:

Výrobek nezpůsobuje podráždění kůže. V případě tvorby omrzlin zajistit lékařskou pomoc. Zasažené místo oplachujte teplou vodou.

Při kontaktu s očima:

Vyplachujte mírným proudem vlažné vody po dobu minimálně 10 minut. Při přetrvávajících obtížích zajistit lékařské ošetření.

Při požití:

Není možnou cestou expozice.

Ochrana poskytovatelů první pomoci:

Podle rozsahu poskytované pomoci je nutné používat odpovídající ochranné prostředky a eventuální další pracovníkem. Vždy používejte ochranné rukavice a v případě umělého dýchání resuscitační masku. Po poskytnutí první pomoci si pečlivě omyjte ruce.

Další údaje:

Další podrobnosti o poskytnutí první pomoci, zejména ve vážných případech poškození zdraví, můžete získat konzultací s Toxikologickým informačním střediskem, **telefon nepřetržitě** : 224 919 293, 224 915 402, fax 224 914 570.

4.2. Nejdůležitější akutní a opožděné symptomy a úinky**Nebezpečí pro oči:**

Není známo.

Nebezpečí při styku s kůží:

Není známo.

Nebezpečí při požití:

Není známo,

Nebezpečí při inhalaci:

Není známo.

4.3. Pokyny týkající se okamžité lékařské pomoci a zvláštního ošetření

Rychlé odpařování kapaliny může způsobit omrzliny.

Viz. ODDÍL 4.1

ODDÍL 5. Opatření pro hašení požáru**5.1. Hasiva****Vhodná hasiva:**

Pěna, hasící prášky, vodní mlha, tláčené vodní proudy, oxid uhličitý; Při větších požárech haste pomocí mlhy a přidáváním prášku nebo pěnou.

Nevhodná hasiva:

Plný proud vody.

5.2. Zvláštní nebezpečnost vyplývající z látky nebo směsi

Nebezpečné zplodiny hoření: Produktem hoření je oxid uhličitý, při nedokonalém spalování vzniká jedovatý oxid uhelnatý a saze.

Hrozí riziko vzniku výbušné směsi se vzduchem. Nebezpečí proužení nádoby z důvodu nárůstu tlaku par v nádobě. Při termickém rozkladu dochází k uvolnění oxidu uhelnatého a oxidu uhličitého.

5.3. Pokyny pro hasiče

Úplný ochranný oděv a samostatný dýchací přístroj. Ohrožené zásobníky ochlazovat vodou.

ODDÍL 6. Opatření v případě náhodného úniku**6.1. Opatření na ochranu osob, ochranné prostředky a nouzové postupy****6.1.1 Pro pracovníky kromě pracovníků zasahujících v případě nouze:**

Ochranné prostředky: Používejte osobní ochranné prostředky viz ODDÍL 8.

Nouzové postupy: Poskytnout první pomoc postiženým osobám a zajistit dle potřeby odbornou lékařskou pomoc. Uzavřít nebezpečnou zónu s ohledem na směry vtrhu. Všechny neúspěšné osoby vykázat proti směru vtrhu, event. provést evakuaci. V daném prostoru vyloučit všechny možné zdroje vznícení, zabránit vzniku statické elektřiny. Zastavit stroje, vypnout motory vozidel, nekouřit, uhasit otevřený oheň. Zastavit unikání látky do okolí, pokud je to technicky možné a bez rizika pro zasahujícího. Osoby, které provádějí zásah, se mají podle možnosti chránit vodní clonou. Zabránit přímému kontaktu s látkou. Při vztřížení úniku v obytných a průmyslových oblastech varovat obyvatelstvo.

6.1.2 Pro pracovníky zasahující v případě nouze:

Opatření nejsou uvedena.

6.2. Opatření na ochranu životního prostředí

V případě úniku kapalného plynu tvořící se plyn a mlhy se mohou shromažďovat v prohlubních terénu a vniknout do prostor ležících pod úrovní terénu nebo do kanalizačních systémů a vzniká nebezpečí výbuchu. Je nutno zakrýt kanálové vpusti a zabránit vytečení látky do podzemních prostor.

6.3. Metody a materiál pro omezení úniku a pro čištění**6.3.1 Metody pro omezení úniku:**

Zkapalný plyn se rychle odpařuje. Ustátnit vhodným způsobem místo úniku plynu.

6.3.2 Metody pro čištění:

Kapaln zbytky látky posypat nebo lavým savým materiálem. například suchou zemí, pískem, mletým vápencem, hydrofobizovaným kementem apod. Prostor úniku dle kladných vyvratit.

6.3.3 Další informace:

Využít všechny možnosti k uzavření nebo ustátnění místa úniku (pokud je to bez rizika), podle možnosti se chránit vodní clonou. Tvořící se chladné mlhy srážet řízným vodním proudem nebo vodní mlhou. Při požáru v okolí zásobníku s látkou, vystaveného úniku, chladit zásobník vodou z velké vzdálenosti. Tlakové lahve odstranit z nebezpečné zóny.

6.4. Odkaz na kapitoly

Podrobnější informace jsou uvedeny v oddílech 8. a 13.

ODDÍL 7. Zacházení a skladování**7.1. Opatření pro bezpečné zacházení****7.1.1 Ochranná opatření**

Opatření pro zamezení požáru: Odstráňte zdroje zapálení, zajistěte dostatečné větrání. Zabráňte vzniku hořlavých i výbušných koncentrací par ve vzduchu. Dodržovat veškeré bezpečnostní předpisy pro práci s plyny a se zkapalněnými plyny. Vyvarovat se přímého kontaktu se zkapalněným plynem. Používat osobní ochranné pomůcky. V daném prostoru vyloučit veškeré možné zdroje vznícení. Používat nářadí v nejiskřivém provedení.

Opatření pro zamezení tvorby aerosolu a prachu: Zajistěte účinnou ventilaci/odsávání/ větrání.

Opatření k ochraně před únikem: Zabráňte úniku do podlahy/ vodstva/ kanalizace.

7.2. Podmínky pro bezpečné skladování látek a směsí včetně neslučitelných látek a směsí

Technická opatření a podmínky skladování: Dodržovat veškeré bezpečnostní předpisy pro skladování plynů a zkapalněných plynů. Zkapalněný plyn v ocelových lahvích skladovat v suchých, chladných, dobře ventilovaných prostorách, mimo dosah zdrojů tepla a zdrojů vznícení. Teplota ocelové lahve by neměla nikdy překročit 50 °C. V dosahu by neměly být hořlavé, spalitelné nebo hořlavě podporující materiály. Ventilací systém a elektrická instalace musí být v bezpečném provedení.

Obalové materiály: Uchovávejte v původním obalu nebo tlakových nádobách. Obaly udržujte dobře označené, těsně uzavřené, chráňte je před tepelným působením a poškozením. Dodržujte zákonné ochranné a bezpečnostní předpisy.

Požadavky na skladovací prostory a nádoby: Skladovací prostory musí vyhovovat platné legislativě.

7.3. Specifické kontraindikace/specifická kontraindikace pro použití

Viz oddíl 1.2.

ODDÍL 8. Omezování expozice/Osobní ochranné prostředky**8.1. Kontrolní parametry**

Výrobek neobsahuje látky, pro které jsou stanoveny v souladu s nařízením vlády č. 361/2007 Sb., v platném a účinném znění limity PEL a NPK.

8.2. Omezování expozice**8.2.1 Vhodné technické kontroly**

Opatření týkající se látky/směsi k zabránění expozice během určených použití:
V případě nedostatečného větrání nebo nedostatečné ventilace používejte vhodnou ochranu dýchacích cest.

Zajistěte účinné větrání při práci s výrobkem. V prostoru, kde se pracuje s výrobkem, nejezte, nepijte, nekuřte. Po skončení práce se vždy umyjte a ošetřete pokožku vhodným reparačním krémem.

Technická opatření k zabránění expozice: Zajistěte účinné větrání/odsávání na pracovišti.

8.2.2 Osobní ochranné prostředky

Na pracovišti můžete použít tekoucí vodu, nebo nádoby s dostatečným množstvím pitné vody nebo oční sprchy.

8.2.2.1 Ochrana očí a obličeje

Při běžné manipulaci se nevyžaduje, při nebezpečí potřísnění zkapalněným plynem ochranné brýle nebo obličejový štít.

8.2.2.2 Ochrana kůže

Ochrana rukou: Ochranné rukavice vhodné pro nízké teploty.

Jiná ochrana kůže: Antistatický ochranný pracovní oblek, antistatická obuv.

8.2.2.3 Ochrana dýchacích cest

Při běžné manipulaci s tlakovými lahvemi a zásobníky se nevyžaduje. Při práci s plynem ve vysokých koncentracích (např. vnitřní revize zásobníků pod plynem) používat izolační dýchací přístroj.

8.2.2.4 Tepelné nebezpečí

Extrémně hořlavá a výbušná směs.

Dodržovat veškeré bezpečnostní předpisy pro práci s plyny a se zkapalněnými plyny. Vyvarovat se přímého kontaktu se zkapalněným plynem. Používat osobní ochranné pomůcky. V daném prostoru vyloučit veškeré možné zdroje vznícení. Používat náležitě provedené.

8.2.3 Omezování expozice životního prostředí

Dbejte na těsnost zařízení se zkapalněným plynem.

V případě úniku zkapalněného plynu tvořící se plyn a mlhy se mohou shromažďovat v prohlubních terénu a vniknout do prostor ležících pod úrovní terénu nebo do kanalizačních systémů.

ODDÍL 9. Fyzikální a chemické vlastnosti**9.1. Informace o základních fyzikálních a chemických vlastnostech**

Skupenství (při 20 °C):	zkapalněný plyn
Barva:	bezbarvý
Zápach:	bez zápachu
Prahová hodnota zápachu:	není stanovena
pH:	nelze aplikovat
Bod tání/bod tuhnutí:	není stanoven
Podélný bod varu/ rozmezí bodu varu:	- 11,7°C
Bod vzplanutí:	- 81°C
Rychlost odpařování:	nestanovena
Hořlavost:	extrémně hořlavý
Horní/dolní mezní hodnoty hořlavosti nebo výbušnosti:	horní mez výbušnosti (% obj.): 8,5 dolní mez výbušnosti (% obj.): 1,8
Tenze par (při 20°C):	220 kPa
Hustota par:	není stanovena
Relativní hustota:	0,56 (vzduch) (při 20°C)
Rozpustnost (20°C):	údaje nejsou k dispozici
Rozdíl koeficient n-oktanol/voda:	není stanoven
Teplota samovznícení:	není stanovena
Teplota rozkladu:	není stanovena
Viskozita:	není stanovena
Oxidativní vlastnosti:	nemá

9.2. Další informace

Nejsou uvedeny.

ODDÍL 10. Stálost a reaktivita**10.1. Reaktivita**

Extrémně hořlavý.

10.2. Chemická stabilita

Stabilní za normálních podmínek.

10.3. Možnost nebezpečných reakcí

Nejsou známy.

10.4. Podmínky, kterým je třeba zabránit

Přesobení svítkou, přítomnost zdrojů zapálení / vznícení, možnost výskytu elektrostatického náboje.

10.5. Nebezpečné materiály

Silná oxidantní činidla.

10.6. Nebezpečné produkty rozkladu

Se vzduchem dochází ke vzniku výbušné směsi. Vlivem nárazu tlaku par v nádobě po zahřátí hrozí protržení zásobníku. Vyprázdňené zásobníky mohou obsahovat zbytky par, které mohou vytvořit výbušnou směs se vzduchem. Při termickém rozkladu se uvolí uje oxid uhelnatý a oxid uhličitý.

ODDÍL 11. Toxikologické informace**11.1. Informace o toxikologických úincích****Akutní toxicita:**

Není stanovena
LC₅₀, inhalační, potkan, pro aerosoly nebo částice (mg/m³): 658.000/ 4h
LC₅₀, inhalační, myš (mg/m³): 680.000/ 2h

Āiravost/dráždivost pro kůži:

Není stanovena

Vážné poškození očí / podráždění očí:

Není stanovena

Senzibilizace dýchacích cest / senzibilizace kůže:

Není stanovena

Mutagenita v zárodečných buňkách:

Není stanovena

Karcinogenita:

Není stanovena

Toxicita pro reprodukci:

Není stanovena

Toxicita pro specifické cílové orgány - jednorázová expozice:

Není stanovena

Toxicita pro specifické cílové orgány - opakovaná expozice:

Není stanovena

Nebezpečnost při vdechnutí:

Není stanovena

Informace o pravděpodobných cestách expozice:

Nejsou známy

Příznaky odpovídající fyzikálním, chemickým a toxikologickým vlastnostem:

Nejsou známy

Opožděné a okamžité účinky a také chronické účinky krátkodobé a dlouhodobé expozice:
Nejsou známy

ODDÍL 12. Ekologické informace**12.1. Toxicita**

Není stanovena

12.2. Perzistence a rozložitelnost

Není stanovena

12.3. Bioakumulací potenciál

Není stanovena

12.4. Mobilita v prostředí

Není stanovena

12.5. Výsledky posouzení PBT a vPvB

Není stanovena

12.6. Jiné nepříznivé účinky

Není stanovena

ODDÍL 13. Pokyny pro odstranění**13.1. Metody nakládání s odpady****13.1.1 Odstranění výrobku / obalu :****Způsoby odstranění látky nebo směsi:**

Nespotřebovanou látku spálit vhodným způsobem nebo předat vratný obal se zbytkem směsi distributorovi, případně předat k likvidaci oprávněné osobě. Výrobek musí být odstraněn jako ostatní odpad v souladu se zákonem o odpadech v platném a účinném znění a navazujícími právními předpisy.

Způsoby odstranění obalu: Vratný obal (tlakovou nádobu) předat distributorovi. Vratný obal . znovuplnitelná ocelová nebo kompozitová láhev.

Obal se musí odstraňovat jako odpad v souladu se zákonem o odpadech v platném a účinném znění a navazujícími právními předpisy. Použitou nádobu na zkapalněný plyn lze znovu použít.

13.1.2 Informace důležité pro nakládání s odpadem:

Vezkeré odpady musí být předávány subjektu, který má povolení s nimi nakládat. Označení odpadu musí korespondovat s platnými identifikátory uvedenými v katalogu odpadů .

ODDÍL 14. Informace pro přepravu**14.1 UN číslo**

UN1965

14.2. Oficiální (OSN) pojmenování pro přepravu

UHLOVODÍKY PLYNNÉ, SMĚS, ZKAPALNĚNÁ, J.N., ISOBUTAN

14.3. Třída/třídy nebezpečnosti pro přepravu

2

Plyny

Podtřída: 2.1 Hořlavé plyny

14.4. Obalová skupina

Není uvedena.

14.5. Nebezpečnost pro životní prostředí

Ne

14.6. Zvláštní bezpečnostní opatření pro uživatele

Identifikační číslo nebezpečnosti: 23 Hořlavý plyn

14.7. Hromadná přeprava podle přílohy II MARPOL a podle IBC

Není uvedena.

ODDÍL 15. Informace o přípisích

15.1. Nařízení týkající se bezpečnosti, zdraví a životního prostředí/specifické právní přípisy týkající se látky nebo směsi

Zákon č. 350/2011 Sb. o chemických látkách a chemických směsích.

Zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií

Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech, v platném a účinném znění.

Nařízení ES 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, v platném a účinném znění.

Nařízení Komise (EU) č. 453/2010, kterým se mění nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) 1272/2008, o klasifikaci, označování a balení látek a směsí, v platném a účinném znění.

Nařízení EU 2015/830, kterým se mění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek.

Nařízení vlády č. 93/2012, kterým se mění nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, ve znění nařízení vlády č. 68/2010 Sb.

Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných odpadů, v platném a účinném znění

Vyhláška č. 381/2001 Sb., katalog odpadů, v platném a účinném znění

Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném a účinném znění

Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení způsobu odběru některých výrobků, v platném a účinném znění.

15.2. Posouzení chemické bezpečnosti

Látka vyhodnocena z registrace podle přílohy V nařízení (ES) č. 1907/2006 (REACH)

ODDÍL 16. Další informace

16.1. Uvedení změn

Revize č. 1 bezpečnostního listu byly provedeny ve všech ODDÍLECH v souladu s nařízením (EU) 2015/830 a nařízením (ES) 1272/2008.

16.2. Klasifikace a postupy použité k odvození klasifikace směsi podle nařízení (ES) 1272/2008 [CLP]:

Klasifikace směsi byla provedena v souladu s Nařízením (ES) 1272/2008, dalšími zdroji informací byly databáze ECHA a bezpečnostní list Isobutan, dodavatel KRALUPOL a.s. (červen 2015)

Plné znění H-vět uvedených v ODDÍLE 2 a 3:

H-věty

H220 Extrémně hořlavý plyn.

H280 Obsahuje plyn pod tlakem; při zahřívání může vybuchnout.

P-věty

P210 Chraňte před teplem, horkými povrchy, jiskrami, otevřeným ohněm a jinými zdroji zapálení. Zákaz kouření.

P377 PoOár unikajícího plynu: Nehaste, nelze-li únik bezpe n zastavit.
P381 V p ípad úniku odstra te všechny zdroje zapálení.
P (410+403) Chra te p ed slune ním zá ením. Skladujte na dob e v traném míst .

16.3. Pokyny pro ýkolení

Seznámit zam stnance s obsahem tohoto bezpe nostního listu a s obecnými pravidly p í nakládání s chemickými látkami a sm smi. ýkolení provést 1x ro n .

16.4. D ležitý odkazy na literaturu a zdroje dat

Zdroje pro sestavování bezpe nostního listu:

Bezpe nostní list Isobutan, dodavatel KRALUPOL a.s. (erven 2015),
Databáze registrovaných látek ECHA
Platné právní p edpisy

16.5. Zkratky

CAS	Registra ní í slo Chemical Abstracts Service
ECHA	Evropská chemická agentura
ES	Evropské spole enství
Flam. Gas 1	Ho lavé plyny kategorie 1
NPK-P	Nejvyšší p ípustná koncentrace
PBT	Perzistentní, bioakumulativní a toxická
PEL	P ípustný expozi ní limit
Press. Gas	Plyny pod tlakem: stla ený plyn, zkapaln ý plyn, rozpuzt ý plyn
vPvB	Vysoce perzistentní a vysoce bioakumulativní

16.6. Další informace

Údaje v tomto bezpe nostním listu jsou založeny na stavu znalostí a zkušenostech výrobce k datu vydání tohoto dokumentu. Nep edstavují Oádnou smluvní záruku kvalitativních vlastností výrobku a platí jen ve spojení s p edepsaným zacházením za normálních podmínek a se specifikovanými údaji v technickém návodu. Za jakékoliv jiné použití tohoto výrobku, event. v kombinaci s jinými produkty nebo postupy je zodpov dný sám uOivatel.